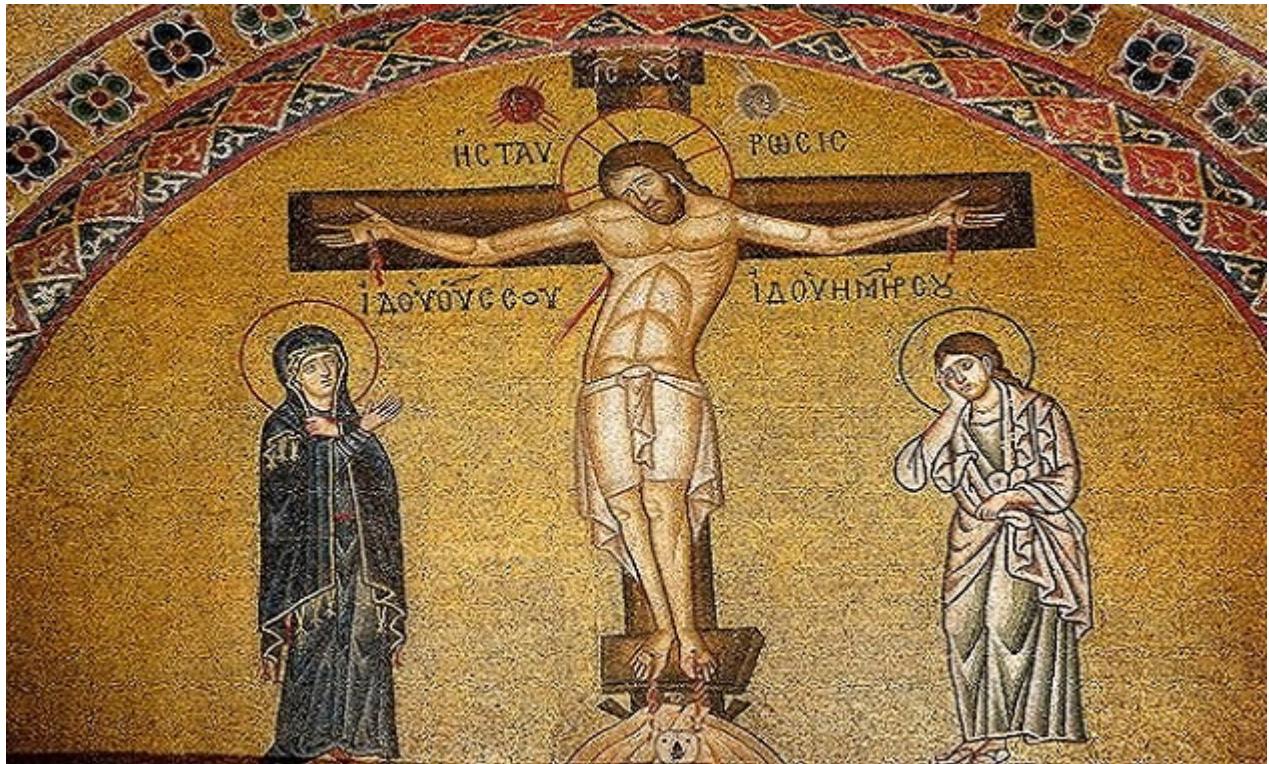

Το Σταυροαναστάσιμο Πάσχα (Πρωτοπρ. Βασίλειος Ι. Καλλιακμάνης, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.)

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

α) Ο Σταυρός οδηγεί στην Ανάσταση, η Μεγάλη Παρασκευή κυριοφορεί την λαμπρο-φόρο Κυριακή του Πάσχα. Τη λύπη, την αθυμία και την απόγνωση δια-δέ-χεται η χαρά και ειρήνη της αναστάσεως. Χωρίς τον Σταυρό δεν νο-εί-ται Α-νά-σταση και χω-ρίς Ανάσταση δεν έχει νόημα ο Σταυρός. Ή καλύτερα στο Σταυρό κρύπτεται η Ανάσταση. Γι' αυτό και το ορ-θό-δο-ξο Πά-σχα εί-ναι σταυ---ροαναστάσιμο. Και κάθε άν-θρω-πος μετέχει ολόσωμα και ολόψυχα στη μεγάλη εορ-τή της πίστης και της συ-νά-ντη-σης με τον Ανα-στημένο Κύ-ριο. Η συμπόρευση και η συσταύρωση με Αυτόν τον καθιστά μέτοχο του θείου φω-τός και τον φέρνει σε πραγ-ματική κοινωνία με τους εν Χριστώ αδελ-φούς.

β) Ο ευαγγελιστής Ιωάννης στο ευαγγέλιο της αναστάσιμης θείας Λειτουργίας (Ιωάν. 1,1-17) αναφέρει ό---τι ο Λό-γος του Θε-ού έγινε άνθρωπος. Προσέλαβε ανθρώπινη σάρκα και σκήνωσε α-νά-μεσα στους ανθρώπους, φανερώνοντας έτσι τη θεϊκή Του δόξα. Είναι το φως το α-λη---θινό, που φωτίζει κάθε άνθρωπο που έρχε-ται στον κό-σμο. Για να αναγνωρίσει ό-μως ο άνθρωπος τη θεϊκή παρουσία, χρειάζεται κα-ταρ-χήν να έ-χει οικειωθεί το θείο φως δια του βαπτίσματος στο όνομα του Τριαδικού Θε-ού. Οπότε η ένταξη στο σώμα του Χριστού, την Εκκλησία και η μέθεξη των ιερών μυστηρίων τον καθιστά δεκτικό του θείου φωτισμού.

γ) Παράλληλα απαιτείται και η διαρκής ανθρώπινη συναίνεση και προσπάθεια δια της ασκήσεως. «Καθαρθώμεν τας αι-σθήσεις και οψόμεθα τω απροσίτω φωτί της α---να-στά-σε-ως», ψάλλει ο ιερός υμ-νω-δός. Σε αυτό συμβάλλει και η νηστεία, η μετά-νοι-α, η εγκράτεια, η εσωτερική συντριβή αλλά και η έμπρακτη άσκηση της αγάπης. Ορι-σμέ-νοι βλέπουν τον Χριστό μόνο ως Θεό, ενώ άλλοι τον βλέπουν μόνο ως άνθρωπο. Οι πρώτοι τον τοποθετούν τόσο ψηλά που δεν τον φτάνουν. Οι δεύτεροι τον απο-γυμνώ--νουν από τη θεότητα, στερώντας ουσιαστικά στον άνθρωπο τη δυνατότητα να γί-νει θεός κατά χά-ριν και να υπερβεί τη φθορά και το θάνατο.

δ) Ο Χριστός όμως ως θεάνθρωπος ανοίγει την οδό της νίκης εναντίον του θα-νάτου και γίνεται «πρωτότοκος εκ των νεκρών». Την πορεία αυτή μπορεί να ακο-λου-θήσει και ο Χριστιανός. Σταυρώνει τα πάθη του, για να συναναστηθεί με τον Χριστό. Πεθαίνει δια της μετανοίας και των δακρύων για τη ζωή της

αμαρτίας, και γεύεται από την παρούσα ζωή τα αγαθά της ανάστασης. Τηρεί φιλότιμα τις θείες εντολές και οι-κει-ώ-νε-ται τις αρετές, που τον ελευθερώνουν από τη φθορά και τον θάνατο. «Θά-να-τος αυτού ουκέτι κυριεύει» (Ρωμ. 6,9).

ε) Το φως της αναστάσεως εκχέεται πλουσιοπάροχα στον κόσμο. Απαιτούνται όμως καθαρά αισθητήρια και καθαροί οφθαλμοί, για να αναγνωρίσουν την ενέργεια του αναστάσιμου φωτός. Συχνά η πνευματική τύφλωση εμποδίζει αυτή την κοινωνία. Αλλά κατά την αναστάσιμη ημέρα της Λαμπρής όλοι αισθάνονται, έστω αμυδρά, μια αχτίδα του θείου φωτός να φωτίζει το νου και την καρδιά τους. Στη ορθόδοξη ανατολική παράδοση, παρά την αλλοτρίωση, διασώζονται ακόμη και λαϊκά έθιμα που δηλώνουν ότι οι άνθρωποι δεν έχουν λησμονήσει παντελώς το φως της βαπτίσεώς τους. Η λαμπάδα, ο ανα-στά-σι-μος χαι-ρε-τι-σμός, το κοινό τραπέζι, ο εν Χριστώ ασπα-σμός της αγάπης, η επίσκεψη στα μνή-μα-τα κ.ά. είναι ορισμένα από αυτά.

στ) Η αναστάσιμη λαμπάδα, που σύμφωνα με το έθιμο είναι δώρο του νουνού, λιώνει, λάμπει και φωτίζει, παραπέμποντας στο σταυροαναστάσιμο χριστιανικό ήθος. Επίσης ο χαιρετισμός «Χριστός Ανέστη», «Αληθώς Ανέστη», που σε ορισμένα μέρη αντικα-θι-στά κάθε άλλο χαιρετισμό για σαράντα ημέρες είναι εκφραστικός του ανα-στάσιμου βιώματος. Άλλα και η επίσκεψη στα μνήματα των κε-κοιμημένων τις άγιες αυ-τές ημέρες δείχνει την πίστη του λαού, ότι Ανάσταση του Χριστού αναψύχει τις ψυ-χές τους και αποτελεί πρόκριμα για την ανάσταση ολόκληρου ανθρω-πí-νου γένους.

ζ) Εκείνο όμως που αποτελεί την κορύφωση της προσπάθειας του ανθρώπου να γίνει κοινωνός του πάθους και της Ανάστασης του Κυρίου είναι η εσωτερική ανάγκη για συμμετοχή στο μυστήριο της θείας Ευχαριστίας. Αρκεί αυτή να γίνεται με-τά «καθαρού συνειδότος», «πεφωτισμένης καρδίας» και αγάπης προς το συ-νάν-θρω-πο. Τότε σύμφωνα με τον ιερό Χρυσόστομο «όλοι απολαμβάνουν το συ-μπό-σιο της πίστεως. Όλοι γεύονται τον πλούτο της χρηστότητας. Κανείς δεν θρηνεί για την πνευματική του πενία, διότι φανερώθηκε η κοινή βασιλεία. Κανείς δεν οδύρεται για τα πταίσματά του, διότι συγγνώμη από τον τάφο ανέτειλε. Κανείς δεν φοβάται τον θάνατο, γιατί μας ελευθέρωσε τον Σωτήρος ο θάνατος. Αναστήθηκε ο Χριστός, και χαίρουν οι άγγελοι. Αναστήθηκε ο Χριστός και η ζωή βασιλεύει». Υπερβαίνεται ο νόμος, και η χάρη πλημμυρίζει τις καρδιές των ανθρώπων!